

**Силабус навчальної дисципліни
«ЕТНО ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Рік навчання: 4, Семестр: 8

Кількість кредитів: 5 / 150 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття

Назва курсу	ЕТНО ТА ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Електронна версія курсу	

Коротка анотація курсу. Мета навчальної дисципліни передбачає засвоєння понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни, формування умінь відтворити призначення термінів і понять адекватно ситуації; формування етнічної специфіки психічної діяльності з метою розуміння психологічних законів впливу етнічної і культурної належності на політичне життя людини

Завдання навчальної дисципліни полягає у: засвоєнні дефініцій: «етнос», «етнічна психологія», «клани», «плем'я», «народність», «нація», «форма існування етносу», «психічний склад етносу», «ментальність», «структура ментальності», «етнічна культура», «культурно-специфічні психічні розлади», «культурні синдроми», «етнічна самосвідомість», «рівні етнічної самосвідомості», «етнічна ідентичність», «етнічна диспозиція», «етнічні установки», «етнічні стереотипи», «етнічні конфлікти»; усвідомленні світоглядного і професійного горизонту в результаті ознайомлення з основами етнопсихології як науки, сутнісних характеристик основних понять етнічної психології; концептуальних та методичних основ сучасної етнопсихології; уявлень про етнокультурні особливості представників різних етносів; відпрацюванні категоріального апарату етнопсихології; напрямів сучасних етнопсихологічних досліджень; особливості міжетнічних стосунків; мовних, діалектичних відмінності етносів; психологічної сутності етнічної ідентичності; етнопсихологічних функцій культури; психодіагностичних методик, що застосовуються в етнопсихології; попередженні виникнення міжетнічних конфліктів, етнічних стереотипів; розвиткові навичок аналізу складних етнопсихологічних явищ та процесів, урегулювання міжетнічних конфліктів. Познайти здобувачів із теоретичним та методологічним підґрунтям сучасних наукових досліджень щодо політичної психології; забезпечити: ґрунтовне вивчення здобувачами вищої освіти принципів багатоаспектної взаємодії психології і політики; зорієнтувати щодо теоретичних та прикладних моделей психологічних явищ, процесів, що впливають на політичні свідомість та самосвідомість людини; формування уявлень про політичні технології та етичний кодекс політичного психолога; вивчити історію формування та розвитку західних та вітчизняних політико-психологічних ідей; формувати науковий підхід до розуміння психології політичного індивіда, політичних еліт, феномену політичного лідерства, мас та масової поведінки тощо; систематизувати та узагальнити актуальні проблеми вітчизняної політичної психології.

Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Базові поняття етнопсихології
Тема 2	Психічний склад етносу
Тема 3	Культура як основна етнорозрізнавальна ознака
Тема 4	Етнопсихологічні проблеми дослідження особистості у культурах
Тема 5	Етнічні диспозиції, етнічні конфлікти
Тема 6	Етнічна самосвідомість
Тема 7	Політика як наука і сфера суспільного буття

Тема 8	Властивості та ознаки політичної влади
Тема 9	Психологія політичної влади
Тема 10	Політичні режими та політична система суспільства
Тема 11	Психологія політичних еліт і лідерство
Тема 12	Психологія великих соціальних груп, масова свідомість та поведінка

1. Формат курсу: Очний, Змішаний

2. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни

Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесні

3. Результати навчання:

Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год.
семінарські заняття	24 год.
самостійна робота	97 год.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – комп'ютерні навчальні програми, дистанційні курси, комп'ютерне забезпечення на платформі MOODLE ДПУ

Неформальна освіта: передбачена

6. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ / Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7. Рекомендована література

Основна:

1. Віннічук О. В., Білецька Т. В. Політична психологія. Політична реклама: навчальний посібник.

Кам'янець-Подільський. 2020. 226 с.

2. Етнополітичні чинники консолідації сучасного українського суспільства / ред. кол. О. Рафальський (голова), В. Войналович, М. Рябчук. К.: ПІЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. 2020. 336 с.

3. Козирев М. П. Політична психологія: навч. посібник Львів:ЛьвДУВС, 2019. 648 с.

4. Матвеев С.О. Політична психологія. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 216 с.

5. Цюняк О. П. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 76 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/7428>

Допоміжна:

7. Бодак В. Соціалізація особистості та роль релігії в її формуванні. Релігія та Соціум. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. No 1 (3). С. 66-71.

8. Гошовська В. А. Політичне лідерство: навч. посібник / В. А. Гошовська, Л. А. Пашко. К.: НАДУ, 2021. 300 с.

9. Крюкова М.А. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня магістра факультету психології, політології та соціології факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Фенікс, 2020. 106 с.

10. Рибалка С. В. Якісні параметри регіональної політичної еліти в контексті державного будівництва: на прикладі сучасної України. Гілея. 2021. No 6. С. 391–395.

11. Турецька Х. Психоаналітична модель політичної активності. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. 2020. No6. С. 122–12.

12. Фесун Г. С., Радчук В. М., Журат Ю. В. Політична психологія: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2019. 200с.

Інформаційні ресурси:

13. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>

14. Асоціація політичних психологів України. URL: <http://appu.com.ua/>

15. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL <http://dnrb.gov.ua/ua/>

16. Інститут соціальної та політичної психології АПН України. URL: <http://ispp.org.ua/opituvannyagromadsko%d1%97-dumki/>

17. Офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова (представлені результати досліджень громадської думки, діаграми, кількісні показники, наводяться дані порівняльних досліджень). URL: www.useps.org.

18. Сайт Інституту політичних та етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАНУ. URL: <https://ipriend.gov.ua>.

19. Сміт Е. Національна ідентичність (пер. з англ.). Електронний ресурс. URL: <http://litopys.org.ua/smith/smi.htm>.

20. Статистичні матеріали Держкомстату України. URL: www.ukrstat.gov.ua.

21. Центр SOCIS. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/category/all-ua/>

Міжнародні видання:

22. Cohen M.J. Protesting via the Null Ballot: An Assessment of the Decision to Cast an Invalid Vote in Latin America. *Political Behavior*, 2019. doi:10.1007/s11109-017-9405-9

23. Denk T., Christensen H. How to classify political cultures? A comparison of three methods of classification. *Quality & Quantity*, 2020, January, Vol.50, Issue 1, p.177-191.

24. Rokeach M. The Open and Closed Mind. Investigations into the nature of belief systems and personality systems. Basic Books, New York, 2021. – 447 pp.

25. Hofstede G. The 6-D model of national culture. URL: <https://geerthofstede.com/culture-geerthofstede-gert-jan-hofstede/6d-model-of-national-culture/> M

26. Jansen T. European Identity and/or the Identity of the EU / T. Jansen // In T. Jansen (ed.) *Reflections on European Identity: European Commission Forward Studies Unit*. 2019. P. 27-36. URL: http://www.pedz.uni-mannheim.de/daten/edz- mr/pbs/00/european_identity_en.pdf.